

	Onderwerp	Advies / conclusie
		<u>Aanwezig:</u> mevrouw H. van Dam (WN) mevrouw J.A. Otterman (WN, voorzitter) de heer S. Groenendijk (VVD) de heer J.G.M. Reerink (PvdA) de heer R. van der Kruk (PvdD) de heer A. Travaille (PvdD) de heer T. de Roos (CDA) de heer E.W. ten Heuw (ChristenUnie) de heer F. van Os (SGP) de heer A.J.H. de Beaufort (LNE) de heer C.P. Bruggink (LNE) de heer P.J.M. Poelmann (dijkgraaf) de heren G.P. Beugelink (WN), C.G. Jansen op de Haar (PvdA) de heer C.J. Vos (secretaris) de heer W. Nijenhuis (notulist) <u>Ambelijk aanwezig:</u> De heer A. Heins (agendapunten 3.2 en 3.3), de heer E. Haddink (agendapunt 3.1) <u>Afwezig:</u> de heer F.J. van Bork (PvdA), de heer L. de Groot (LNE, hoogheemraad), de heer A.E. Jansen (AWP), de heer G.J.P. Jansen (WN), de heer B. de Jong (CDA, hoogheemraad), de heer G. Kooy (LNE), de heer J.F.C. Kupers (LNE), mevrouw F.J. Leenders (WN), de heer E.C. Merkens (LNE), de heer J.J.M.W. Scherrenberg (VVD), mevrouw T. van Soest (LNE), de heer W. van der Steeg (PvdD), mevrouw K. Varenhorst (VVD), de heer E. Verkaik (W@I), de heer R.D. Woittiez (VVD), de heer J.P. Verweij (ChristenUnie).
	1. Opening, vaststelling agenda en mededelingen	Opening De <u>voorzitter</u> opent de vergadering om 19.30 uur en heet de aanwezigen welkom. Agenda Agendapunt 3.1 zal na de agendapunten 3.2 en 3.3 worden behandeld. De agenda wordt vastgesteld met inachtneming van deze wijziging. Op 25 oktober is er een themabijeenkomst over integriteit. De commissieleden worden van harte uitgenodigd deze bijeenkomst bij te wonen. De voorzitter heeft afmeldingen ontvangen van de heren Van der Steeg, Van Borg, Verkaik en Merkens.
	2. Stukken ter advisering	<i>Er zijn geen stukken ter advisering.</i>
	3. Stukken ter consultatie	3.2 Stand van zaken Omgevingswet <i>Eerste termijn</i> De heer <u>Bruggink</u> (LNE) merkt op dat de Omgevingswet pas in 2021 wordt ingevoerd. Wat betekent dit voor de budgetten en de voorbereidingen? Hij wijst op het lijstje van betrokkenen dat in de notitie is opgenomen. De aankomende verkiezingen hebben tot gevolg dat er nieuwe mensen komen, met nieuwe verhoudingen. Wordt daar met het oog op de continuïteit rekening mee gehouden? In zowel het Dichtstuk als in dit stuk staat dat de Basisadministratie Grootchalige Topografie (BGT) nog in opbouw is. Dat is niet correct, de BGT is afgelopen zomer velddekkend voor Nederland geworden. De BGT is

de opvolger van de Grootschalige Basiskaart Nederland (GSKN).

De heer De Roos (CDA) merkt op dat de waterschappen niet bevoegd zijn om omgevingsvisies te schrijven. Hoe worden de belangen van het waterschap straks geborgd? Hij merkt daarnaast op dat er binnen de organisatie veel kennis over de Omgevingswet aanwezig is. Hoe zorgt men dat die kennis wordt aangewend voor de omgevingsvisies?

De heer Groenendijk (VVD) wijst op het Projectbesluit, met participatie als verplicht onderdeel. Hoe gaat het waterschap daarmee om?

De heer Van Os (SGP) wijst op de vertraagde komst van de Omgevingswet. In welk tempo moet men de bestemmingsreserve blijven vullen, gezien de vertraging?

Mevrouw Van Dam (WN) doet het woord namens de heer Rutjes die het agendapunt heeft voorbereid. De fractie constateert dat het stuk geen adviesvraag kent. Het geeft wel informatie over de stand van zaken, over pilots en over de vele onzekerheden. De indruk wordt gewekt dat het algemeen bestuur mag tekenen bij het kruisje. Wat zijn de personele consequenties van het uitstel en de uiteindelijke implementatie? Hoe houdt het college grip op de financiën? Wat zijn de voor- en nadelen van vooroplopen in ontwikkelingen?

De heer Ten Heuw (CU) wijst op tabel 1 op pagina 4, waarin de kosten voor de implementatie op 2 miljoen euro worden geraamd. Tabel 2 heeft het over een bedrag van 3 miljoen euro. Wat is de reden voor dit verschil? Hij sluit zich aan bij het betoog van de heer De Roos. Het is heel belangrijk om als waterschap betrokken te zijn bij het opstellen van de omgevingsvisies. Gemeld wordt dat het waterschap in 2018 input gaat leveren voor de omgevingsvisies en omgevingsplannen. Is dat niet al eerder gebeurd?

De heer Travaille (PvdD) merkt op dat het waterschap in de Omgevingswet een bijzondere positie heeft, aangezien gemeente en provincie de omgevingsvisie maken. Heeft het waterschap een aanpak om te zorgen dat de voor het waterschap belangrijke onderwerpen goed in de visies terechtkomen? Het uitgangspunt was voorheen 'nee, tenzij', dat wordt nu 'ja, mits'. Hoe zorgt het waterschap dat de belangen van natuur en waterkwaliteit voldoende worden geborgd? De PvdD-fractie is benieuwd of nu wordt gekozen voor een reactieve of een proactieve opstelling. In welke mate heeft het algemeen bestuur nog een rol in het besluitvormingsproces? Op pagina 3 staat dat iedereen eind 2018 moet weten wat de Omgevingswet betekent. Hij stelt voor ernaar te streven dat iedereen eind 2018 weet wat hij of zij moet doen. Hij vraagt een nadere toelichting op de kosten: gaat het vooral om uren, of materiaal? Het digitale stelsel van de Omgevingswet houdt in dat medewerkers van het waterschap letterlijk op een andere manier gaan werken. In hoeverre werkt het waterschap samen met andere partijen bij de voorbereidingen? Op pagina 7 staat de stand van zaken rond de samenwerking met gemeenten toegelicht. Hoe staat het met de samenwerking met de provincie? Een laatste punt betreft mestvergistings. Enige tijd geleden is een aanvraag voor een mestvergister in Kooten gehonoreerd. Hoe kan men op basis van de Omgevingswet een nieuwe aanvraag verhinderen, of in ieder geval zorgen dat deze geen overlast betekent voor de omgeving?

Beantwoording eerste termijn

De heer Jansen op de Haar (hoogheemraad) vervangt de heer De Groot deze avond. Mochten de vragen heel specialistisch zijn, dan doet hij een beroep op de aanwezige ambtelijke ondersteuning. Hij wijst op eerder genomen besluiten en stelt dat De Stichtse Rijnlanden proactief handelt als het gaat om de Omgevingswet. Hij wijst op de acties die zijn ondernomen om digitale informatie beter toegankelijk te maken. Het proces voor het aanvragen van vergunningen is gestroomlijnd, ook anticiperend op de komende Omgevingswet. De werkwijze van medewerkers zal inderdaad veranderen, en dat sluit aan bij de gewijzigde houding van het waterschap jegens partners als gemeenten, provincie en de VRU. Het waterschap is veel meer in gesprek met de andere overheden, ook over planvorming en de omgeving. Die proactieve houding is een bewuste keuze:

door het in werking treden van de Omgevingswet wordt de wettelijke borging minder sterk en is het zaak om aan tafel te zitten op het moment dat de omgevingsvisies worden vastgesteld. Op die manier kan men de belangen van water en natuur borgen. Daar slaagt men ook in, er is goed contact met gemeenten. Het waterschap treedt bijvoorbeeld op binnen de U10 om al aan de voorkant mee te kunnen praten over planontwikkeling. Een concreet gevolg van het uitstel is dat de uitgaven naar achteren schuiven, maar men moet ze uiteindelijk wel doen. Het is nu al duidelijk dat de uiteindelijke kosten hoger zullen liggen dan de 1,5 miljoen euro die in de bestemmingsreserve is opgenomen. Het bedrag van 1,5 miljoen euro is de beste schatting die men op dit moment kan maken. Met de verkiezingen in 2018 zullen er politieke wisselingen en verschuivingen zijn, daarom is het ook belangrijk dat het proces ambtelijk goed wordt geborgd. Richting de heer De Roos wijst hij op de proactieve opstelling van het waterschap, waarbij men aan de voorkant ambtelijk aan tafel zit. Dat wordt ook gewaardeerd omdat het waterschap veel kennis en kunde in huis heeft.

De heer Groenendijk (VVD) wijst op het feit dat wanneer participatie niet goed vorm wordt gegeven, een projectbesluit kwetsbaar wordt voor bezwaar- en beroepsprocedures.

De heer Jansen op de Haar (hoogheemraad) onderschrijft dit. Hij wijst op de bestemmingsreserve waarin 1,5 miljoen euro komt. Dat bedrag is in ieder geval nodig. Richting de WN-fractie licht hij toe dat dit stuk tot doel heeft het algemeen bestuur te informeren over de stand van zaken, zoals ook is verzocht. De tabellen die de heer Ten Heuw aanhaalt laten zien dat wanneer de bedragen worden opgeteld, men hoger uitkomt dan 1,5 miljoen euro, veel verder zelfs, als ook wordt gekeken naar de periode van na 2021. Door de grote onzekerheden wil het bestuur nu niet meer vragen. Zodra er meer duidelijkheid is, komt het college terug bij het algemeen bestuur. Richting de heer Travaille licht hij toe dat het waterschap heeft aangeboden om de waterparagraaf in de omgevingsvisie zelf te schrijven. Daar blijken de gemeenten wel ontvankelijk. Dat is een voorbeeld van de genoemde proactieve houding.

[De heer Reerink (PvdA) voegt zich bij de vergadering.]

De heer Heins bevestigt van ambtelijke zijde dat de BGT van kracht is geworden. Hier en daar zijn nog wat rafels en werkt men nog aan details. Het waterschap heeft al twee jaar een project lopen, waarbij het als bronhouder data aanlevert. Ten aanzien van de mestverwerking licht hij toe dat deze als een pilot is opgenomen in het programma Implementeren Omgevingswet, omwille van het leereffect. De overheden willen samen in de toekomst een goed afgewogen besluit kunnen nemen, bijvoorbeeld voor een initiatief als dit. Dit voorbeeld is genomen omdat achteraf is vastgesteld dat bij de mestvergister in Kooten de besluitvorming niet vlekkeloos verliep. Participatie bij een projectbesluit is inderdaad een belangrijk element. Op dit moment is de strategie om proactief in gesprek te gaan met de gemeente en interactief invloed uit te oefenen bij de visievorming en bij de vergunningverlening te leren om in ketens samen te werken. Bij het project Sterke Lekdijk is voor het eerst geëxperimenteerd met het benaderen van omwonenden en andere betrokkenen voor er daadwerkelijk een plan is.

Tweede termijn

De heer Travaille (PvdD) wijst op de visievorming bij gemeente en provincie en merkt op dat wanneer iets niet in de visie staat, het waterschap weinig heeft te zeggen. Om die reden is het cruciaal dat het waterschap bij de vorming van de visie invloed heeft. De heer Jansen op de Haar wijst op het aanbod aan gemeenten om de visie te schrijven. In hoeverre lukt dat ook? Hij wijst op een aantal vragen die nog niet beantwoord zijn: de verdere besluitvorming en de rol van het algemeen bestuur, de suggestie dat iedereen eind 2018 weet wat zij of hij moet doen, de vraag naar de opbouw van de kosten en de vraag in hoeverre de DSO breder wordt opgepakt, bijvoorbeeld met de Stowa.

De heer De Roos (CDA) stelt dat het waterschap proactief bezig is, maar uiteindelijk slechts een adviesrol heeft, en niets kan afdwingen, tenzij bezwaar wordt aangetekend. De heer Jansen op de Haar noemt het schrijven van de waterparagraaf, maar welke

status heeft zo'n tekstvoorstel? Kunnen gemeente of provincie een dergelijke paragraaf ook terzijde schuiven?

De heer Van Os (SGP) wijst op pagina 3 van het financiële perspectief. De Unie geeft aan dat de implementatie ongeveer 1 miljoen euro gaat kosten. Het ministerie gaf een bijdrage van 200.000 euro. Krijgt het waterschap meer geld van het Rijk wanneer blijkt dat de kosten veel hoger liggen? Onderneemt het waterschap actie richting het Rijk?

Mevrouw Van Dam (WN) stelt dat onbevredigend is dat het waterschap ofwel tekortschiet, ofwel de dupe is wanneer gemeente of provincie steken laten vallen. Het waterschap staat altijd aan de zijlijn. Het is goed dat men via een proactieve opstelling de belangen probeert te borgen. Het is vreemd dat communicatie en mvo niet zijn uitgewerkt, terwijl het onderwerp juist op die terreinen nadrukkelijk gaat spelen. Ze vraagt om een betere uitwerking.

Beantwoording tweede termijn

De heer Jansen op de Haar (hoogheemraad) geeft richting mevrouw Van Dam aan dat de situatie van het waterschap wat minder zielig is dan ze schetst. Ja, het waterschap heeft uiteindelijk een adviesrol, maar als overheid heeft men ook nog de keur. Men is goed aangehaakt, het contact met gemeenten en provincie is goed. De pilots lopen goed en de wet biedt ook een kans om samen met andere overheden een stuk publieksvriendelijker te werken dan voorheen. Men presenteert zich straks als een overheid. Richting de heer Van Os geeft hij aan dat het Rijk 200.000 euro bijdraagt aan de implementatie, die was geraamd op 1 miljoen euro. Die raming is te krap en de Unie, VNG en IPO zijn al een lobby gestart om het Rijk te overtuigen meer geld vrij te maken. Richting de heer Travaille licht hij toe dat er goede contacten zijn met de gemeenten en ook met de provincie. Een belangrijk punt is de mindset van medewerkers. De investering gaat in belangrijke mate ook over het meenemen van mensen. Er is een samenwerking met de Erasmus Universiteit, waarbij het waterschap wordt ondersteund bij de pilots.

De heer Travaille (PvdD) vraagt of het feitelijk om opleidingsbudget gaat, of gaat het om inhuur?

De heer Heins licht van ambtelijke zijde toe dat het aan de ene kant gaat om ambtelijke capaciteit die stroomopwaarts naar de gemeente gaat en daar de overleggen voert. Dat is personeel dat men in huis heeft. Daarnaast is er ondersteunend personeel om processen op orde te krijgen en medewerkers te helpen leren om met andere ogen te kijken en andere dingen te doen. Die expertise huurt men in.

De heer Jansen op de Haar (PvdA) vervolgt dat wanneer er extra budget nodig is, het college daarvoor terugkomt bij het algemeen bestuur, dat het budgetrecht heeft.

De heer Heins voegt van ambtelijke zijde toe dat in begin 2018 een thema-avond wordt georganiseerd waarin de Omgevingswet ook inhoudelijk aan bod komt. Er wordt binnen de Unie zeer breed samengewerkt, vooral bij het Waterschapshuis en de Unie van Waterschappen. Er is een landelijke projectorganisatie waar ook de interne projectleider deel van uitmaakt. Het waterschap neemt deel aan afstemmingsoverleggen van de koepel. In de voorbereiding naar de toekomstige ICT die nu nog vaag is, wordt ook in Unieverband samengewerkt. Men is terughoudend met investeren in toekomstige ICT-oplossingen, omdat veel nog onduidelijk is. De minister heeft de Kamer recent geïnformeerd over de stand van zaken en daarin ook gewaarschuwd voor al te grote voortvarendheid.

De heer Travaille (PvdD) wijst op zijn vraag of het lukt om de waterparagraaf bij de gemeente te schrijven. Dat ging om de vraag of het lukt om die stukken in het geheel te laten op te nemen, maar ook om de bescherming van natuurbelangen in de 'ja, mits'-benadering. Is er iemand die aan de bel trekt als die in gevaar komen?

De heer Jansen op de Haar (PvdA) is ervan overtuigd dat de belangen goed genoeg

		geborgd zijn en dat het waterschap ook impact heeft op wat er in de visie komt. De voorzitter concludeert dat er voorjaar 2018 een themabijeenkomst wordt belegd waarin het onderwerp opnieuw aan de orde komt.
3.3	Stand van zaken ICT	<i>Eerste termijn</i> Mevrouw <u>Van Dam</u> (WN) stelt dat ICT lastig grijpbaar is in bestuurlijke zin, terwijl er veel geld mee is gemoeid. Welke politieke keuzes heeft het algemeen bestuur? Het stuk biedt geen uitsluitel. Zowel in 2017 als in 2018 wordt incidenteel geld uitgegeven aan structurele kosten. Wat is de reden om het budget voor incidentele uitgaven op deze manier in te zetten? Hoe kan het dat een raming van 400.000 euro met 100.000 euro wordt overschreden? Heeft het college wel grip op het onderwerp? Wat wordt er gedaan om meer realistisch te begroten? Een nadere uitwerking met een duidelijke toekomstvisie op ICT binnen het waterschap is noodzakelijk. De heer <u>Van Os</u> (SGP) merkt op dat ICT in de toekomst alleen maar nadrukkelijker aanwezig zal zijn, zeker nu het waterschap de keuze heeft gemaakt om volledig digitaal te werken. Hij weet uit ervaring dat wanneer er geen harde, duidelijke afspraken worden gemaakt, de kosten voor ICT-projecten uit de klauwen lopen. Hij pleit voor financieel sluitende afspraken. De heer <u>Groenendijk</u> (VVD) sluit zich aan bij de constatering dat ICT-projecten nogal eens financieel uit de hand lopen. Projecten van het Rijk zijn daar een goed voorbeeld van. Een belangrijke oorzaak is dat de opdrachtgever niet de keuze voor een nieuw systeem durft te maken. Men blijft aanmodderen met oude data en oude software. Hij pleit ervoor in dat geval het oude systeem vaarwel te zeggen en te kiezen voor platformonafhankelijke software. Hij wijst op de hoge kosten voor licenties. Ook daar is een einde aan gekomen, met gratis software van bijvoorbeeld Linux en Ubuntu. Er is veel deskundigheid in de markt, het is open source en stabielere dan bijvoorbeeld Windows. Hij verzoekt het college om de mogelijkheden te onderzoeken. De heer <u>De Roos</u> (CDA) heeft zich laten vertellen dat het waterschap beschikt over goede ICT-medewerkers. Wat gaat het waterschap zelf doen en wat met anderen, zoals de Unie van Waterschappen? Is er een kostenvergelijking gemaakt van ICT zelf doen en uitbesteden aan derden? De heer <u>Reerink</u> (PvdA) memoreert dat zijn fractie sinds negen jaar haar zorgen uitspreekt over de veiligheid en de ICT. Het is en blijft een zorgenkind. Natuurlijk moet men letten op de kosten, maar men moet ook niet bezuinigen op ICT, want dat leidt in een later stadium tot grotere kosten. Het is goed dat het waterschap bij uitval van het systeem kan terugvallen op Vallei en Veluwe. Wat gebeurt er bij een stroomstoring, of andere uitvalscenario's? Hoe interfereren de systemen van De Stichtse Rijnlanden met die van Vallei en Veluwe? Het verbaast hem dat de Omgevingswet in dit verband niet wordt genoemd. Wie borgt het systeem van de GDI en betaalt dat? De heer <u>Van der Kruk</u> (PvdD) stelt dat het stuk goed inzicht geeft in de ontwikkeling van de ICT-kosten van de afgelopen jaren en in de noodzaak en de mogelijkheden voor het waterschap. Het is jammer dat men de voorjaarsnota moet afwachten voor inzicht in de kosten daarna. De bestemmingsreserve ICT is ingesteld voor incidentele kosten, maar deze wordt nu ook ingezet voor meer structurele kosten. Die laatste zouden uit de reguliere begroting gedekt moeten worden. Uit welk budget worden straks de ICT-kosten voor de Omgevingswet betaald? Het toepassen van open source-software zou voordeel kunnen opleveren en wellicht kan men samen met andere partijen inkopen. De heer <u>Bruggink</u> (LNE) vraagt of er benchmarkgegevens zijn, met een vergelijking met andere waterschappen. Daarmee kan men wat meer grip krijgen op dit lastige onderwerp. Hij merkt op dat uitbesteden een prima oplossing is - men moet niet proberen om alles zelf in huis te hebben - maar cruciaal is dat men een goed opdrachtgever en een goed

beoordelaar is.

De heer Ten Heuw (CU) wijst op de in het stuk genoemde 'opwaartse druk'. Spreker merkt op dat goed licentiebeheer kan voorkomen dat er onnodig veel wordt betaald voor licenties. Hij vraagt of dit aspect aandacht krijgt binnen de organisatie. Zijn tweede punt betreft het extra personeel en bijkomende licentiekosten. Hij merkt op dat bijvoorbeeld bij het project Sterke Lekdijk deze extra kosten kunnen worden gedeclareerd bij het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Het laatste punt betreft de beveiliging van het systeem. Wat waren de resultaten van de in 2017 uitgevoerde toets in het kader van de Baseline Informatiebeveiliging Waterschappen (BIWA)?

Beantwoording eerste termijn

De heer Poelmann (dijkgraaf) onderkent het fenomeen dat ICT-projecten financieel uit de hand lopen. Hij is nu tien jaar werkzaam bij het waterschap, waar de cultuur is: handen uit de mouwen, we lossen het op, zonder al te veel extra kosten. Die instelling heeft uiteindelijk geleid tot forse achterstanden op ICT-gebied. Drie jaar geleden is na signalen van de heer Heins een onderzoek gedaan naar de ICT-systemen. Die doorlichting leidde tot dramatische conclusies. De systemen voldeden niet aan de eisen en de bemensing was niet toegerust om de taken goed uit te voeren. Het college heeft daarop ineens de bestemmingsreserves moeten aanwenden om maatregelen te treffen. Men heeft de ICT-basis nu wel goed op orde: de bezetting is adequaat, er zijn nieuwe mensen aangetrokken en de server staat niet meer in de kelder, maar bij Vallei en Veluwe. De basis is op orde, maar vervolgens volgen er investeringen voor applicaties voor managementrapportage, het GIS-systeem, de archivering en het financiële systeem. Het documentatiesysteem is zeer verouderd en moet worden vervangen, wat een investering vraagt van meer dan 1 miljoen euro. Kortom, er moet nog enorm veel gebeuren en er komen telkens nieuwe eisen bij. In 2015 heeft het algemeen bestuur een visie op E-dienstverlening vastgesteld en men is met behulp van ICT goed op weg met de realisatie van die visie. Dat blijkt ook uit de positieve reacties die hij ontvangt. Hij onderschrijft dat er nu wordt geput uit incidentele middelen voor structurele kosten. Vlak voor de voorjaarsnota van 2017 bleek dat er opnieuw flinke investeringen nodig waren. Die kon men op dat moment niet meer meenemen in de voorjaarsnota. De vereiste aanpassingen worden in kaart gebracht en komend voorjaar komt het college met een voorstel voor komende investeringen, met daarbij een structurele dekking in de voorjaarsnota. Het wordt een kostbare operatie en hij merkt op dat ICT ook in de toekomst veel blijft kosten: er kan steeds meer en er wordt steeds meer verwacht. Uiteraard worden afspraken met dienstverleners goed dichtgespijkerd. Het gebruik van open source is nadrukkelijk overwogen, maar de conclusie was dat je risico's neemt, ook gelet op de systemen waar samenwerkende partijen mee werken.

De heer Groenendijk (VVD) begrijpt dat de keuze voor open source nieuwe vraagstukken oproept, maar vermoedt dat men nu ook van doen heeft met allerlei lastige vraagstukken.

De heer Poelmann (dijkgraaf) stelt dat men toch vaste grond onder de voet begint te krijgen. Ook bij veiligheid heeft men steeds meer grip op de materie, men werkt ook met mensen die proberen het systeem te hacken. Ten aanzien van de ICT die nodig is voor de Omgevingswet licht hij toe dat het waterschap wel voorop wil meelopen bij de implementatie. De kosten voor de invoering zijn nog niet bekend, maar duidelijk is dat de implementatie een flinke ICT-component heeft. Het licentiebeheer is nu goed belegd bij het waterschap.

De heer Heins licht van ambtelijke zijde toe dat de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) voor een deel al bestaat. Het waterschap betaalt er aan mee, net als alle andere overheden. Er loopt een dispuut tussen het Rijk en de andere overheden over de vraag over dat er straks ook per tik betaald moet worden voor gebruik van data uit de basisadministraties. Het Rijk distribueert taken over uitvoeringsorganisaties en is eindverantwoordelijk. Tegelijk is het waterschap zelf ook verantwoordelijk voor apparatuur en software die kan worden gekoppeld aan de GDI. Ten aanzien van gebruik van open source-software geeft hij aan dat het waterschap enkele open source-

producten in huis heeft, waar het nu last van heeft. De software wordt niet meer onderhouden en er ontstaan fricties met de basisstructuur. Daarnaast heeft het waterschap maar een beperkte capaciteit en het is ondoenlijk om voor elk platform een specialist in huis te hebben. Uniformering heeft de voorkeur en daarom heeft men zich aangesloten op de standaarden van Vallei en Veluwe. Men trekt samen op, men deelt kennis en kwetsbaarheden worden kleiner. Ook veel andere waterschappen volgen die lijn van uniformering. Daarmee ontstaat betrouwbaarheid en robuustheid. Richting de heer Bruggink meldt hij dat er in het kader van het Waterschapshuis vergelijkingen worden gemaakt. Het is niet eenvoudig om een waterschap dat de kosten per afdeling versleutelt met een waterschap dat ICT-kosten centraal bijhoudt. Vanuit de Unie zijn er daarnaast de Vensters voor Bedrijfsvoering. Ook daar worden ICT-kosten vergeleken. Eind 2017 wordt bij Stichtse Rijnlanden een audit uitgevoerd om te kijken of men voldoet aan de normen van de BIWA. Deze audit wordt bij alle waterschappen uitgevoerd. Richting de heer Reerink geeft hij aan dat men beschikt over noodbatterijen zodat men nog even kan doorwerken. Daarnaast wordt er actie ondernomen om de stroomvoorziening te herstellen.

Tweede termijn

De heer Ten Heuw (CU) vraagt of de resultaten van BIWA-audit beschikbaar komen voor de commissie.

De heer Reerink (PvdA) vraagt wat er gebeurt wanneer digitale systemen geheel uitvallen en ook sluizen en gemalen niet meer werken.

De heer De Roos (CDA) vraagt om bij de kostenvergelijking ook te kijken wat men zelf doet en wat men beter kan uitbesteden aan een derde partij (eventueel een ander waterschap).

Beantwoording tweede termijn

De heer Poelmann (dijkgraaf) stelt dat altijd wordt beoordeeld of men het zelf kan, of dat het beter is om het aan een ander over te laten.

De heer De Roos (CDA) verduidelijkt dat hij graag inzicht wil in wat het waterschap nu zelf doet en wat men laat doen door derden.

De heer Heins meldt dat de resultaten van de BIWA worden voorgelegd aan het bestuur. Tegelijk geldt het regime van de BIWA om dit soort rapportages niet breed te verspreiden om zo te voorkomen dat de buitenwereld kennis krijgt van aanwezige zwakke plekken in het systeem. De kantooromgeving is voldoende gescheiden van de operationele watersturing en zuivering. Mocht de kantoorautomatisering wegvallen dan draaien de systemen in de waterzuivering en het waterpeil door. Maar wanneer informatie verdwijnt dan komt de continuïteit wel na verloop van tijd in gevaar. Daarom is er veel aandacht voor back-upopties en terugvalopties en werkt men ook samen met Vallei en Veluwe. In Apeldoorn staan twee rekencentra. Valt het ene centrum uit, dan neemt het andere het direct over. Mochten beide systemen lange tijd zonder stroom komen te staan, dan wordt het ingewikkelder. Ook de firewall is tweevoudig geborgd. Het waterschap heeft een aantal pakketten in de cloud staan. In de rekencentra is de harde kern van de kantoordata opgeslagen. iBabs draait in de cloud en er is dag en nacht ondersteuning. Dat zou het waterschap zelf niet meer kunnen. De data over waterstaatswerken en geocomponenten heeft men in huis. Maar steeds meer gaat men naar de situatie dat complete functionaliteiten in de cloud worden gehouden, met mensen die verstand hebben van hun vak en het waterschap continuïteit bieden. Aan de kant van het waterschap is er goed opdrachtgeverschap, met goede inkopers, jaarlijkse controles en audits (TPM-verklaring).

De voorzitter rondt de discussie af en concludeert dat het onderwerp terugkeert in de voorjaarsnota, met in de aanloop een notitie.

3.1	Toelichting op de nieuwe effectindicatoren	De heer Haddink leidt de bespreking van ambtelijk zijde in. Het college heeft bij de bespreking van de voorjaarsnota toegezegd om nieuwe indicatoren te introduceren bij de begroting. Aanleiding was het beheerplan bij de Waterkoers en de wens om op een hoger abstractieniveau te kunnen sturen. Om te komen tot nieuwe indicatoren is een traject opgezet met een meedenkgroep met ambtenaren en een afvaardiging uit het algemeen bestuur (mevrouw Leenders, mevrouw Van Soest, de heer Groenendijk, de heer Travaille en de heer Verweij). Er is ook gekeken naar de indicatoren die andere waterschappen hanteren. Men is tot een methodiek gekomen die begint met de doelen van het waterschap. Deze zijn gekoppeld aan thema's met een maatschappelijke waarde. Deze staan weergegeven in de piramide uit de Waterkoers. Per doel is er een gewenst effect en daarvoor is men effectindicator gaan formuleren: hebben de activiteiten het gewenste effect? De methodiek is ontwikkeld, maar moet zich nu ook gaan bewijzen: kan het algemeen bestuur hiermee voldoende sturing geven? Ook de organisatie heeft behoefte aan stuurfactoren en het management denkt met deze methodiek ook beter te kunnen sturen. Om effecten te bereiken is vaak een veelheid aan inspanningen en maatregelen nodig en die zijn niet allemaal zichtbaar in de begroting. Gedurende het jaar komt men met themavoorstellen en themarapportages waarmee men meer op detailniveau laat zien wat er voor een doel is gedaan. <i>Eerste termijn</i> De heer <u>Ten Heuw</u> (CU) waardeert het dat het college instrumentarium aanbiedt waarmee het algemeen bestuur kan sturen. Deze effectindicatoren zijn echter nog te algemeen en onvoldoende smart. Hij wijst ter illustratie op de effectindicator dat het waterschap is voorbereid op een overstroming. Het is niet duidelijk waaruit dat moet blijken. Een wel geslaagd voorbeeld is wat er staat bij het thema Gezond Water. De heer <u>De Beaufort</u> (LNE) heeft het stuk gelezen en constateert dat alle effectindicatoren allemaal betrekking hebben op De Stichtse Rijnlanden en het terrein van De Stichtse Rijnlanden. Hij merkt op dat het kan gebeuren dat er iets misgaat en er onverwachte stromen mensen het gebied van Stichtse Rijnlanden binnenkomen. Hij memoreert de vrijwillige evacuatie van de zuidzijde van de Lek, twintig jaar geleden. Dat verliep goed, maar wat als het gaat om een onvrijwillige evacuatie? Bij de effectindicatoren zou ook aandacht besteed moeten worden aan aspecten die buiten de directe invloedssfeer van het waterschap liggen. De heer <u>Travaille</u> (PvdD) complimenteert het college met de goede opbouw: van thema, maatschappelijke waarde, doel naar effectindicator. Tegelijk ontbreekt er een kolom met eenheden. Aangegeven wordt dat er themavoorstellen komen en wellicht worden bij die gelegenheid ook de eenheden benoemd. Met het benoemen van eenheden kan men indicatoren smart maken. De PvdD-fractie pleit ervoor om iedere keer bij begroting en voorstellen aan te geven welk doel aan de orde is en welke effectindicator. De mvo-paragraaf is opnieuw niet ingevuld. Afgesproken is dat duurzaamheid in ieder voorstel verankerd wordt. Hij stelt voor dat iedere keer dat het nu nog wordt vergeten het dagelijks bestuur op duurzaam gebak trakteert. Hij vermoedt dat hier een meerderheid voor is te vinden. Hij wijst op 5 en 8 waar het begrip 'bewust' wordt gebruikt, in de zin dat mensen bewust een goede keuze maken. Belangrijker is dat mensen de juiste keuze maken, bewust of onbewust. Bij effect nummer 14 stelt hij voor om naast het begrip 'duurzaamheid' het begrip 'volhoudbaarheid' te hanteren: alles dat men niet kan volhouden, moet men stoppen. Bij 12 en 13, recreatief medegebruik, ligt de nadruk op varen, terwijl men ook oog zou moeten hebben voor open water en het genieten van water zonder dat men er vaart of dat het gaat om een waterschapswerk. Bij 'vitale overheidsorganisatie' kan ook gedacht worden aan transparantie, rechtvaardigheid en financiën. De heer <u>Reerink</u> (PvdA) is bijna tien jaar voorzitter geweest van acht Rekenkamers. Het grootste probleem was altijd om naast doelmatigheid en rechtmatigheid ook de doeltreffendheid van beleid te beoordelen. Het voorkomen van overstromingen is geen goede indicator en biedt het bestuur geen verantwoordelijkheid om een doel te stellen wat er moet gebeuren, en geen mogelijkheid om te toetsen. Hij wijst op het lijstje op
-----	--	---

pagina 4 en 5: enkel de rijks- en provinciale normen bieden harde normen, de overige zijn vaag en bieden geen houvast. De PvdA-fractie wil een systeem dat meetbaar en toetsbaar is. Zolang dat niet kan, ziet de fractie geen enkele reden om het systeem te veranderen. De PvdA-fractie wil niet sturen op hoofdlijnen en abstracties. Het nieuwe systeem is volkomen ongeschikt en straks ligt er een begroting zonder prestatie-indicatoren. Hoe gaat men hiermee om? Hij merkt op dat je oude schoenen niet weg moet gooien voor je nieuwe hebt.

De heer De Roos (CDA) complimenteert de opstellers met dit stuk. Ten aanzien van de duurzaamheid merkt hij op dat die verweven moet zijn met het handelen van het waterschap. Dat hoeft niet in elk voorstel te worden toegelicht.

De heer Travaille (PvdD) licht toe dat het algemeen bestuur nu eenmaal heeft besloten om in elk voorstel een mvo-paragraaf op te nemen.

De heer De Roos (CDA) wijst op de effectindicator 'levendige boerensloot' bij het thema Gezond Water en merkt op dat het gebied van het waterschap ook tientallen kilometers stilstaand water kent. Dat is niet eenvoudig op te lossen, wellicht kan er met een duiker enige doorstroming worden gerealiseerd. Hij mist aandacht voor de cultuurhistorische waarde van het water.

De heer Groenendijk (VVD) sluit zich aan bij de heer Travaille, het voorstel heeft een logische opbouw. Bij Gezond Water zou nog aandacht kunnen worden besteed aan het systeem van haarvaten. Hij merkt op dat een effect achter wordt gemeten, wat inhoudt dat vooraf een nulmeting wordt uitgevoerd. Het vereist vooraf een investering, maar die verdient men terug als daardoor de doeltreffendheid kan worden aangetoond. Bij Gezond Water staat dat agrariërs bewust maatregelen nemen ten behoeve van schoon en gezond oppervlaktewater. Heeft dat betrekking op de nutriënten? Hij stelt voor om ook voor de uitstoot van rwzi's een indicator op te nemen.

De heer Van Os (SGP) spreekt zijn waardering uit voor het stuk; de kritiek van de heer Reerink verbaast hem. Hij heeft geen aanvullende vragen.

De heer Reerink (PvdA) geeft aan uit te zien naar een weerlegging van zijn kritiek.

Mevrouw Van Dam (WN) is blij dat de effectindicatoren op de agenda staan. De WN-fractie hecht eraan dat de oude set indicatoren wordt herijkt en wordt aangevuld met nieuwe indicatoren die uitgaan van de opgaven en ambities uit de Waterkoers. De WN-fractie is niet zo enthousiast over wat nu voorligt. De nieuwe indicatoren zijn deels wel concreet en meetbaar, maar veel zijn dusdanig algemeen dat ze niet geschikt zijn om te peilen of maatregelen het doel dichterbij brengen. Het smart maken van indicatoren is noodzakelijk. Bij de KRW-doelen is het jammer dat ecologie en chemie op een hoop worden geveegd, terwijl men juist afwil van het one out/all out-systeem. Het is verder zinvol om indicatoren te bedenken die de waardering van meerdere groepen gebruikers in beeld brengen. Wat gebeurt er nu met de oude indicatoren? Ze pleit voor een mengeling van oude en nieuwe indicatoren. Worden het straks allemaal effectindicatoren, of blijft er een categorie prestatie-indicatoren?

Beantwoording eerste termijn

De heer Beugelink (hoogheemraad) memoreert dat het algemeen bestuur bij de vaststelling van het Waterbeheerplan heeft gevraagd om effectindicatoren.

De heer Reerink (PvdA) kan zich dat niet herinneren. Er is misschien gevraagd om betere prestatie-indicatoren, maar dat is iets anders dan een nieuw systeem.

De heer Beugelink (hoogheemraad) vervolgt dat het een zoektocht is geweest om goede effectindicatoren te bepalen. Het is een stuk in ontwikkeling en hij vraagt de commissie om het de voordeel van de twijfel te geven. Men is er nog lang niet, de praktijk moet uitwijzen wat werkt en wat niet. Hij wijst op de vergelijking met de motorkap en wat er zich

onder de motorkap afspeelt. De organisatie is verantwoordelijk voor wat er onder de motorkap gebeurt, daar hoeft het algemeen bestuur zich niet in te verdiepen. Het algemeen bestuur krijgt informatie in gecondenseerde vorm aangeleverd. Een voorbeeld is duurzaamheid. Dat is lastig meetbaar, maar het kan wel worden geïllustreerd aan de hand van bijvoorbeeld het gat in de energieopgave van het waterschap. Zolang de Lekdijk nog niet is behandeld, is men niet veilig voor overstromingen. Tot die tijd blijft die als prestatie-indicator op rood staan. Men wil echter af van de systematiek van de vinklijstjes, omdat vinkjes de werkelijkheid verhullen. Richting de heer Groenendijk bevestigt hij dat de nulmeting belangrijk is, men gaat daarmee aan de slag. Hij wil proberen om in het jaarverslag aan te geven hoe die nulmeting eruit moet zien. Ten aanzien van het verzoek om eenheden geeft hij aan dat men daar bij een aantal indicatoren niet aan ontkomt. De opmerking over mvo neemt hij ter harte.

De heer Travaille (PvdD) stelt dat wanneer de heer Beugelink de mvo-paragraaf ook bij zijn collega's onder de aandacht brengt, en het de komende vijf keer goed gaat, hij zal trakteren op gebak.

De heer Beugelink (hoogheemraad) betreurt dat de heer Reerink zo kritisch is op het voorstel. Hij concludeert dat de heer Reerink toch liever vinklijstjes wil. De vraag is echter of met het afvinken van lijstjes ook het doel dichterbij komt. Hij vraagt hem het voordeel van de twijfel. Hij bevestigt dat deze indicatoren nu in de begroting zijn opgenomen, de oude indicatoren heeft men weggelaten.

De heer Travaille (PvdD) tekent aan dat er behalve de heer Reerink meer commissieleden zijn die zich kritisch hebben uitgelaten. Meerdere sprekers hebben gevraagd om eenheden en om concretere, meer smarte indicatoren.

De heer Ten Heuw (CU) stelt dat wanneer er eenheden worden toegevoegd aan de indicatoren, de nieuwe systematiek een stuk hanteerbaarder wordt.

De heer Beugelink (hoogheemraad) geeft aan een poging te zullen doen. Richting mevrouw Van Dam merkt hij op dat one out/all out de officiële wijze van rapporteren bij de KRW is. Dat is internationaal zo afgesproken, maar daarmee is niet zichtbaar of er vorderingen zijn. Daarom probeert men ook de onderliggende aspecten, zoals de visstand, in beeld te brengen.

De heer Reerink (PvdA) stelt dat hij om die reden ook heeft aangedrongen op een interne rapportage, naast de formele die Brussel voorschrijft.

Mevrouw Van Dam (WN) wijst op haar opmerking dat ecologie en chemie op een hoop worden geveegd.

De heer Beugelink (hoogheemraad) geeft aan dat ze in deze tabel nog op een hoop zijn geveegd, maar de effectindicator wordt uiteindelijk een beschrijving van wat er gebeurt en welke activiteiten zijn ondernomen. Dat is niet een getal of een cijfer. Daar zit zeker ook de opsplitsing van chemie en ecologie in. Richting de heer De Roos geeft hij aan te willen kijken of cultuurhistorie moet worden toegevoegd. Het gegeven van het stilstaand water zal in een ander verband aandacht krijgen. Richting de heer De Beaufort merkt hij op dat hij een evacuatie-indicator voor nu wat te ver vindt gaan.

De heer De Beaufort (LNE) wijst op de situatie bij de orkanen in de VS, waar men niets had voorbereid.

De heer Beugelink (hoogheemraad) geeft aan dat de veiligheidsregio besluit tot een evacuatie, niet het waterschap. Richting de heer Groenendijk geeft hij aan dat de nutriënteninstroom landelijk voor 50-60% agrarisch is, 30% van rwzi's afkomstig en de rest van verkeer en industrie. Richting mevrouw Van Dam geeft hij aan dat de oude indicatoren komen te vervallen. Uit de oude set zou men wel de relevante kunnen meenemen.

Tweede termijn

De heer De Beaufort (LNE) merkt op dat nu bij financiën een streepje staat, terwijl het financiële aspect toch zeker een factor is.

De heer Travaille (PvdD) is blij met een aantal toezeggingen, vooral die voor de toevoeging van eenheden. Hij wijst op zijn suggestie om in voorstellen aan het algemeen bestuur te verwijzen naar de effectindicatoren in dit stuk.

De heer Reerink (PvdA) wil zich graag laten overtuigen, maar dan wenst hij wel een reactie op zijn stellingen. Die heeft hij maar beperkt ontvangen. De PvdA-fractie gaat het om de vraag hoe het algemeen bestuur kan sturen. Dat betekent: piketpalen slaan en bij de jaarrekening kijken of is gebeurd wat is afgesproken. Wanneer die piketpalen ontbreken, kan men niet goed sturen, dat is een fundamenteel probleem. Indicatoren moeten beter, meer smart worden omschreven, er is een nulmeting nodig, waarmee een koppeling met eenheden mogelijk is. Daarmee is ook een koppeling mogelijk met de door mevrouw Van Dam genoemde prestatie-indicatoren. De heer Beugelink geeft aan dat men er nog niet is, dat klopt. Er is voor de tussenliggende periode wel een oplossing nodig. Hij wijst op de situatie van een evacuatie. In dat verband zou men de uitkomst van een stresstest kunnen gebruiken. In het algemeen zou men bij iedere beleidsnota moeten aangeven wat men wil bereiken en waarop men dat gaat toetsen.

Mevrouw Van Dam (WN) concludeert dat er nog veel moet gebeuren en verbeteren. Wanneer keert het onderwerp terug, en is er dan ook de mogelijkheid om er met elkaar over te spreken?

Beantwoording tweede termijn

De heer Beugelink (hoogheemraad) stemt in met het voorstel om beleidsvoorstellen te koppelen aan de effectindicatoren. Hij zegt toe de mogelijkheden na te gaan. Richting de heer Reerink merkt hij dat de richting van dit voorstel ook een cultuuromslag betekent. Ook de organisatie moet leren af te stappen van het vinkje. Hij hoopt dat de PvdA-fractie mee wil gaan in die beweging en is ervan overtuigd dat deze nieuwe manier van werken betere stuurmogelijkheden oplevert.

De heer Reerink (PvdA) stelt dat hij zich laat overtuigen door argumenten en een systematische uitwerking, niet met de woorden 'geef me het voordeel van de twijfel'.

De heer Beugelink (hoogheemraad) stelt ten aanzien van de evacuatie dat het een incident betreft. Hij pleit ervoor om eerst deze indicatoren die gaan over het dagelijkse werk, goed uit te werken en te beproeven. Het verzoek om dit voorstel terug te laten keren neemt hij mee naar het college.

De voorzitter wijst op de vraag hoe deze indicatoren verwerkt gaan worden in de begroting. Zijn bij de bespreking op 8 november ook de eenheden toegevoegd?

De heer Beugelink (hoogheemraad) verwacht niet dat dan de eenheden al zijn toegevoegd.

De heer Reerink (PvdA) merkt op dat men dan een begroting krijgt voorgelegd zonder indicatoren.

De heer Bruggink (LNE) wijst op het verzoek om ook aandacht te besteden aan de financiële aspecten van maatregelen.

De heer Beugelink (hoogheemraad) bevestigt dat er capaciteit mee gemoeid is. Hij weet niet of kan worden bepaald hoeveel menskracht dit heeft gekost.

De heer Bruggink (LNE) stelt dat een goede schatting toch zeker tot de mogelijkheden behoort.

Notulen

Gecombineerde commissie BMZ/SKK

d.d. 12 oktober 2017

		De heer <u>Beugelink</u> (hoogheemraad) stelt dat het zeker niet de bedoeling is om een omvangrijk meetsysteem op te zetten. Inzet is om te beschrijven wat er is gebeurd en of dat voldoet aan de criteria die men heeft meegekregen. De <u>voorzitter</u> rondt daarop de discussie af.
4. Informerend deel		
4.1	Mededelingen	Er zijn geen mededelingen.
4.2	Ingekomen stukken	Er zijn geen ingekomen stukken.
5. Rondvraag		
		De heer <u>Reerink</u> (PvdA) memoreert dat hij bijna een jaar geleden heeft geïnformeerd naar de milieueffecten van kunstgrasvelden. Toen was er nog onvoldoende bekend en is afgesproken om meer duidelijkheid af te wachten. Op 11 oktober was er een uitzending van Zembla waarin een hoogleraar van de Universiteit Wageningen aangaf dat de verontreiniging van de bodem onder kunstgrasvelden zeer bezwarend is. Wat zijn de ecologische gevolgen van kunstgrasvelden en wat kan het waterschap hieraan doen? Hij vraagt het college om hierover voor de voorjaarsnota over te rapporteren. De heer <u>Beugelink</u> (hoogheemraad) heeft de reportage ook gezien. Het waterschap meet niet direct de uitspoeling van zink of kobalt bij kunstgrasvelden. Mocht er meer te vertellen zijn dan laat hij het weten. De heer <u>Reerink</u> (PvdA) wijst op zijn vraag: heeft de uitspoeling ecologisch nadelige gevolgen voor de bodem en het grondwater? De heer <u>Beugelink</u> (hoogheemraad) wijst op de hoogleraar die aangeeft de verontreiniging te beschouwen als een milieudelict. De heer <u>Reerink</u> (PvdA) wijst op de zorgplicht van het waterschap voor de bodem en het grondwater. Wat kan het waterschap eraan doen? De heer <u>Beugelink</u> (hoogheemraad) zegt toe de vragen te beantwoorden.
6. Sluiting		
		De <u>voorzitter</u> sluit de vergadering om 22.15 uur.

Voor akkoord,

De secretaris,

C.J. Vos